

Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет
Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології
Кафедра геоматики, землеустрою та планування територій
Державний біотехнологічний університет
Кафедра управління земельними ресурсами, геодезії та кадастру
Сумський національний аграрний університет
Кафедра геодезії та землеустрою
Полтавський відділ Українського географічного товариства
ГО «Земельний фонд України»
Хорольський ботанічний сад

Агроландшафти: інноваційні підходи у землеустрої та садово-парковому господарстві:

збірник статей
II Всеукраїнської
науково-практичної конференції
присвяченої **105-річчю** Полтавського державного аграрного університету

17 квітня 2025 року

м. Полтава

Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет
Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології
Кафедра геоматики, землеустрою та планування територій
Державний біотехнологічний університет
Кафедра управління земельними ресурсами, геодезії та кадастру
Сумський національний аграрний університет
Кафедра геодезії та землеустрою
Полтавський відділ Українського географічного товариства
ГО «Земельний фонд України»
Хорольський ботанічний сад

НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

АГРОЛАНДШАФТИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ЗЕМЛЕУСТРОЇ ТА САДОВО-ПАРКОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

*Збірник статей
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
Полтава, 17 квітня 2025 року*

УДК 712.24:001.895:332.3:712.253

Рекомендовано до друку вченою радою
Полтавського державного аграрного університету (
протокол № 10 від 27 травня 2025 року)

Редакційна колегія:

Шевчук С. М., доктор географічних наук, професор (головний редактор);
Маренич М. М., доктор сільськогосподарських наук, професор;
Гапон С. В., доктор біологічних наук, професор;
Ляшенко Д. О., доктор географічних наук, професор;
Зось-Кіор М. В., доктор економічних наук, професор;
Домашенко Г. Т. кандидат технічних наук, доцент;
Чувпило В. В., кандидат наук з державного управління, доцент;
Нагорна С. В., кандидат сільськогосподарських наук;
Куришко Р. В., старший викладач.

A26 Агроландшафти: інноваційні підходи у землеустрої та садово-парковому господарстві: збірник статей II Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Полтава, 17 квітня 2025 р.). Полтава, 2025. 269 с.

У збірнику статей II Всеукраїнської науково-практичної конференції висвітлено результати досліджень та інноваційні підходи у геодезії, землеустрої, плануванні територій садово-паркових та лісових агроландшафтів. Видання може бути корисним для викладачів закладів вищої освіти, фахівців-практиків, здобувачів вищої освіти.

За достовірність та оригінальність опублікованих матеріалів відповідальність несуть автори. Матеріали опубліковані у авторській редакції.

ISBN 978-617-8466-22-0

© Полтавський державний аграрний університет, 2025
© Автори статей, 2025

Шокало Наталія Сергіївна	
<i>Збалансовані агроландшафти – запорука екологічної стабільності довкілля</i>	80
СЕКЦІЯ 2. ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПЛАНУВАННІ АГРОЛАНДШАФТІВ	82
Денисик Григорій Іванович, Стефанков Леонід Леонідович	
<i>До проблеми картографування агроландшафтів</i>	82
Боровик Петро Миколайович, Шемякін Михайло Васильович, Видайко Ілля Валерійович	
<i>Геоінформаційні системи і технології в плануванні агроландшафтів</i>	84
Гончаров Віктор Володимирович, Міщенко Олексій Віталійович	
<i>Врівноваження геодезичної мережі пунктів за спостереженням GPS як основи кадастрового знімання</i>	86
Степаненко Тетяна Олександрівна	
<i>Геоінформаційне забезпечення моніторингу земель в умовах воєнного стану</i>	89
Винограденко Сергій Олександрович, Грек Марія Олександрівна	
<i>Організація геоінформаційного забезпечення при проведенні геодезичних робіт із землеустрою</i>	93
Laslo Oksana Oleksandrivna	
<i>Analysis of methodological aspects of planning agrolands territories with account for ecological stabilization</i>	96
Капінос Наталія Олександрівна, Остра Катерина Віталіївна	
<i>Територіальний розвиток і просторове планування в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення</i>	99
Куришко Роман Валентинович	
<i>Інтеграція геоінформаційних систем та 3D-моделювання в управлінні агроландшафтами</i>	102
Полтавець Анна Володимирівна	
<i>Геоінформаційне картографування локальних кліматичних зон мікрорайону Інгулець міста Кривий Ріг</i>	105
Матвійчук Максим Сергійович, Вербицька Сабіна Ігорівна, Грищенко Андрій Миколайович	
<i>Моніторинг стану використання земель як основа для забезпечення екологічної безпеки та сталого землекористування в Україні</i>	108

ЗБАЛАНСОВАНІ АГРОЛАНДШАФТИ – ЗАПОРУКА ЕКОЛОГІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ДОВКІЛЛЯ

Шокало Наталія Сергіївна, к. с.-г. н., доцент
Полтавський державний аграрний університет
nataliia.shokalo@pdau.edu.ua

Сучасні агроландшафти являють собою складну багатовимірну систему відповідної структури, що функціонує у взаємодії територіальних особливостей з системою землеробства. Формування збалансованих агроландшафтів і їх збереження є запорукою стабільного розвитку агросфери і, окрім забезпечення економічної вигоди, мають виконувати екологічну, природоохоронну і естетичну роль. Агроландшафт поєднує в собі агробіоценози, населені пункти, виробничі і соціальні об'єкти, створюючи єдине ціле [4].

Внаслідок господарської діяльності людини (внесення мінеральних добрив і засобів захисту рослин, розорювання схилів балок і природних луків, осушення боліт тощо) відбуваються деградаційні процеси агроландшафтів, через що втрачається родючість ґрунтів, порушується екологічний баланс, що призводить до значного техногенного навантаження на довкілля.

Значна частина агроландшафтів України перебуває у критичному стані через надмірну розораність земель. До суттєвої деградації ґрунтового покриву призвело порушення збалансованого співвідношення площ ріллі, природних угідь, лісових і водних ресурсів [2].

Для стабільного функціонування агроландшафтів необхідно підтримувати таку їхню структуру, яка нагадувала б природну. Це має бути стійка саморегульована система без негативних явищ, яка б забезпечувала охорону ґрунту, води, рослин і тварин. В цілому, стійкість агроландшафтів полягає у їх здатності зберігати свої екологічні і соціально-економічні функції під впливом антропогенних факторів за тривалого використання із збереженням якісних ознак [1].

До показників виробничої стійкості агроландшафтів належать урожайність сільськогосподарських культур, структура сівозмін, їх площа, показники стійкості ґрунтів до зовнішніх впливів та ін.

Реалізувати ідею екологічного землеробства можливо шляхом облаштування сільської місцевості із залученням всіх елементів екологічної інфраструктури, зокрема полів, біологічних ресурсів навколишнього середовища, територій відновлення та елементів, що запобігають поширенню забруднень у довкіллі [3].

Проводячи господарську діяльність слід зважати на екологічні закономірності ландшафту, зокрема підтримувати його природну структуру. Формування екологічно стійкого і ефективного агроландшафту на тривалий період сьогодні має особливе значення. Тобто, поряд з досягненням найвищої продуктивності агроландшафт так само має виконувати природоохоронні та

естетичні функції. Для цього територію з інтенсивним використанням необхідно максимально урізноманітнити в екологічному спрямуванні, що дозволить запобігти однотипним навантаженням у процесі господарського освоєння території і забезпечить екологічну стабільність ландшафту.

Для досягнення такої стабільності потрібно визначитися з нормою площ, відведених під рілля, пасовища, луки, лісові насадження; обрати такі способи обробітку ґрунту, що максимально зберігатимуть його структуру і сприятимуть накопиченню вологи; створити систему полезахисних лісових смуг для запобігання негативного впливу суховіїв та систему водойм для підтримки рівня ґрунтових вод.

Агроландшафт як стійка саморегульована система повинен виключати негативні явища існування довкілля, реалізуюючи комплексний підхід в охороні ґрунтів, водного середовища, рослинності і тварин та відповідати оптимальним умовам існування людини.

Оскільки в сільськогосподарських ландшафтах фізичні, хімічні, біологічні й екологічні процеси тісно пов'язані з соціальними й політичними явищами, необхідно розробити екологічну концепцію агроландшафтів регіону в цілому. Така концепція дозволить врахувати потреби суспільства у сільськогосподарській продукції, потреби сільськогосподарської галузі та екологічну місткість агроландшафтів з можливими змінами у їхньому середовищі.

Список використаних джерел: 1. Артамонов В.В., Міхно Б.П., Василенко М.Г. Методичні засади оцінки стійкості агроландшафтів. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2019. № 3. С. 30–33. 2. Коршунова Ю.В., Задорожна С.В. Оцінка екологічної стійкості агроландшафтів Степової зони. <https://isgs-naan.com.ua/landscape>. 3. Притула Н. М. Моніторинг агроландшафтів : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності 101 «Екологія» освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. 115 с. 4. Хромушина Л. А. Екологізація сільського господарства як основа еколого-економічної безпеки. *Вісник Сумського національного університету*. Серія «Фінанси та кредит». 2008. № 1. С. 278–283.